8. Articolul 7 din Directiva 2006/116, intitulat „Protecția față de țări terțe”, adaugă la alineatele (1) și (2):

„(1) În cazul în care țara de origine a unei opere, în sensul Convenției de la Berna [10], este o țară terță, iar autorul nu este resortisant al Comunității, durata de protecție acordată de statele membre încetează odată cu expirarea duratei protecției acordate în țara de origine a operei, dar nu poate depăși durata prevăzută la articolul 1.

(2) Duratele de protecție prevăzute la articolul 3 se aplică, de asemenea, în cazul titularilor care nu sunt resortisanți ai Comunității, cu condiția ca statele membre să le acorde protecție. Cu toate acestea, fără a aduce atingere obligațiilor internaționale ale statelor membre, durata de protecție acordată de statele membre expiră cel târziu la data încetării protecției acordate în țara al cărei resortisant este titularul de drepturi, dar nu poate depăși durata prevăzută la articolul 3.”

9. Articolul 10 alineatele (1)-(3) din Directiva 2006/116, intitulat „Aplicarea în timp”, este redactat după cum urmează:

„(1) În cazul în care o durată de protecție mai lungă decât durata de protecție corespunzătoare prevăzută de prezenta directivă începuse deja să se aplice într-un stat membru la 1 iulie 1995, prezenta directivă nu are ca efect reducerea acelei durate în statul membru respectiv.

(2) Duratele de protecție prevăzute de prezenta directivă se aplică tuturor operelor și obiectelor care, la data prevăzută la alineatul (1), erau protejate în cel puțin un stat membru în cadrul aplicării dispozițiilor naționale privind dreptul de autor sau drepturile conexe sau care îndeplinesc criteriile de protecție prevăzute de Directiva [92/100/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO L 346, p. 61, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 120)].

(3) Prezenta directivă nu aduce atingere actelor de exploatare derulate înainte de data menționată la alineatul (1). Statele membre adoptă dispozițiile necesare pentru a proteja în special drepturile dobândite de terți.”

10 — Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice (Actul de la Paris din 24 iulie 1971), modificată la 28 septembrie 1979 (aceasta este disponibilă pe site-ul http://www.wipo.int/treaties/fr/ip/berne/index.html).

B — *Dreptul internațional*

10. Sub auspiciile Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) au fost încheiate trei convenții internaționale special destinate garantării drepturilor producătorilor de fonograme, intitulate „Convenția de la Roma” [11], „Convenția fonograme” [12] și „WPPT” [13]. Acest din urmă acord a fost aprobat de Comunitate prin Decizia 2000/278/CE [14], în ceea ce privește aspectele care sunt de competența sa.

11. În ceea ce privește durata drepturilor producătorilor de fonograme, în timp ce Convenția de la Roma [15] și Convenția fonograme [16] prevedeau o durată de cel puțin 20 de ani, WPPT a prelungit această din urmă durată la un minim de 50 de ani [17], de unde putem deduce o tendință de prelungire a duratei protecției.

12. În plus, în scopul armonizării parțiale a drepturilor de proprietate intelectuală dat fiind impactul eventual al acestora asupra comerțului internațional, Acordul TRIPS [18] consacră o serie de dispoziții diferitelor tipuri de proprietate intelectuală. Le vom enumera în continuare pe cele care au efect asupra fonogramelor și care servesc la soluționarea problematicii cu privire la care este sesizată Curtea.

13. Astfel, printre normele fundamentale, articolul 3 din Acordul TRIPS, care proclamă principiul tratamentului național, trebuie evidențiat:

„(1) Fiecare membru acordă resortisanților celorlalți membri un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă propriilor resortisanți în ceea ce privește protecția proprietății intelectuale, sub rezerva excepțiilor deja prevăzute, după caz, în Convenția de la Paris (1967), Convenția de la Berna (1971), Convenția de la Roma sau Tratatul asupra proprietății intelectuale în materie de circuite integrate. În ceea ce privește artiștii

11 — Convenția din 26 octombrie 1961 privind protejarea artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune.

12 — Convenția din 29 octombrie 1971 pentru protejarea producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor acestora.

13 — Tratatul OMPI privind interpretările sau execuțiile și fonogramele, adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996. Toate aceste acte sunt disponibile pe site-ul http://wipo.int/treaties/fr/

14 — Decizia Consiliului din 16 martie 2000 privind aprobarea, în numele Comunității Europene, a Tratatului OMPI privind drepturile de autor și a Tratatului OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele (JO L 89, p. 6, Ediție specială, 11/vol. 20, p. 212).

15 — A se vedea articolul 14 primul paragraf litera (a).

16 — A se vedea articolul 4.

17 — A se vedea articolul 17 alineatul (2).

18 — Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală (denumit în continuare „Acordul TRIPS”) care sunt cuprinse în anexa 1 C la Acordul de la Marrakech de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului a fost aprobat în numele Comunității Europene prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competența sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO L 336, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 3, Acordul TRIPS se află la pagina 214, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 228).

interpreți sau executanți, producătorii de fonograme și organismele de radiodifuziune, această obligație nu se aplică decât în legătură cu drepturile prevăzute în prezentul acord. […]

[…]”

„(1) În ceea ce privește fixarea prestației lor pe o fonogramă, artiștii interpreți sau executanți au posibilitatea de a împiedica actele menționate în continuare atunci când sunt întreprinse fără autorizarea lor: fixarea prestației lor nefixate și reproducerea acestei fixări. […]

(2) Producătorii de fonograme se bucură de dreptul de a autoriza sau interzice reproducerea directă sau indirectă a fonogramelor lor.

14. În schimb, articolul 4 din Acordul TRIPS confirmă clauza națiunii celei mai favorizate, în sensul în care orice avantaj, favoare, privilegiu sau imunitate acordată de către un membru resortisanților oricărei alte țări sunt extinse imediat și necondiționat și la resortisanții tuturor celorlalți membri. Pe de altă parte, articolul menționat prevede câteva excepții de la această obligație, care pot fi ignorate în cadrul prezentului litigiu.

[…]

15. Articolul 9 alineatul (1) din Acordul TRIPS face trimitere, la rândul său, la Convenția de la Berna, obligând statele contractante să respecte articolele 1-21 din aceasta din urmă.

(5) Durata protecției oferite în baza prezentului acord artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme nu trebuie să fie inferioară unei perioade de cincizeci de ani calculată de la sfârșitul anului calendaristic în care are loc fixarea sau execuția. […]

16. În ceea ce privește drepturile producătorilor de înregistrări sonore, articolul 14 din Acordul TRIPS prevede:

[…]”

C — *Reglementarea națională*

17. În Germania, proprietatea intelectuală este reglementată de Legea privind drepturile de autor și drepturile conexe (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte) din 9 septembrie 1965 (BGBl. 1965, p. 1273, denumită în continuare „UrhG”) [19]. Articolul 137f din această lege îndeplinește rolul de dispoziție tranzitorie pentru adaptarea dreptului intern la Directiva 93/98. Alineatele (2) și (3) ale acestui articol prevăd:

„(2) Dispozițiile prezentei legi, în versiunea în vigoare de la 1 iulie 1995, se aplică deopotrivă operelor pentru care protecția acordată în temeiul prezentei legi a expirat înainte de 1 iulie 1995, dar care beneficiază în continuare de protecție în temeiul legislației unui alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European. Prima teză este aplicabilă prin analogie drepturilor […] producătorilor de fonograme (articolul 85), […].

(3) În cazul în care, potrivit alineatului (2), se reacordă protecție unei opere ca efect al aplicării prezentei legi, drepturile astfel redobândite revin autorilor. Cu toate acestea, un act de exploatare inițiat înainte de 1 iulie 1995 poate fi continuat în cadrul prevăzut. Pentru exploatările inițiate ulterior datei de 1 iulie 1995, este necesară plata unei remunerații satisfăcătoare. Prevederile tezelor anterioare se aplică prin analogie și drepturilor conexe.”

19 — Lege astfel cum a fost modificată ultima dată prin A cincea lege de reformă a Legii privind drepturile de autor și drepturile conexe (Fünften Gesetzes zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes) din 10 noiembrie 2006 (BGBl. 2006 I, p. 2587).

**III — Situația de fapt din acțiunea principală**

18. Întreprinderea Falcon Neue Medien Vertrieb GmbH (denumită în continuare „Falcon”), pârâtă în acțiunea principală și intimată în recurs, distribuie două fonograme care includ interpretări ale artistului Bob Dylan pe suporturi compact-disc (denumite în continuare „CD”). Primul CD are titlul *Bob Dylan – Blowin' in the Wind*, iar cel de al doilea este denumit *Bob Dylan – Gates of Eden*.

19. Cântecele înregistrate pe aceste CD-uri erau inițial incluse în albumele *Bob Dylan – Bringing It All Back Home, The Times They Are A-Changin'* și *Highway 61 Revisited*.

20. Sony Music Entertainment (Germany) GmbH (denumită în continuare „Sony”), reclamantă în acțiunea principală și recurentă în recurs, reprezintă filiala germană a binecunoscutei societăți multinaționale japoneze omonime. Aceasta susține că toate temele din repertoriul celor două CD-uri au fost

publicate în Statele Unite înainte de 1 ianuarie 1966, și anume în 1964 și în 1965.

21. De asemenea, aceasta susține că o marcă americană a achiziționat drepturile privind fonogramele originale ale albumelor lui Bob Dylan, inclusiv pe teritoriul german, și că drepturile respective i-au fost transferate. Prin urmare, pârâta îi încalcă drepturile de proprietate intelectuală, în cazul în care reproduce și distribuie CD-urile menționate.

22. În consecință, Sony solicită să i se interzică Falcon să înregistreze și să comercializeze, direct sau prin intermediul terților, CD-urile *Bob Dylan – Blowin' in the Wind* și *Bob Dylan – Gates of Eden*. Aceasta solicită de asemenea ca pârâta să fie obligată la furnizarea anumitor informații și la plata de daune interese pentru prejudiciile cauzate.

23. Cu toate acestea, Falcon susține că ordinea juridică germană nu protejează niciun drept al vreunei case de discuri privind fonogramele înregistrate de Bob Dylan anterioar datei de 1 ianuarie 1966.

24. Landgericht Rostock, instanța de fond, nu a admis argumentele invocate de Sony și a respins acțiunea.

25. În procedura inițiată în fața Oberlandesgericht din orașul baltic, apelanta a renunțat la acțiunea în încetare, dar a menținut solicitarea privind obligarea intimatei la comunicarea de informații și la plata de daune interese.

26. Oberlandesgericht Rostock a respins acțiunea formulată de Sony, considerând că, în temeiul Convenției de la Geneva în vigoare în Germania și în Statele Unite, producătorii de fonograme pot beneficia de protecția drepturilor de autor prevăzute la articolul 85 din UrhG numai pentru activități realizate ulterior datei de 1 ianuarie 1966. În plus, Oberlandesgericht Rostock a considerat că nici înregistrările muzicale anterioare acestei date nu ar putea beneficia de protecție în temeiul articolului 137f din UrhG, care reprezintă o dispoziție tranzitorie în vederea adaptării dreptului intern la Directiva 93/98. Astfel, alineatul (2) al acestui articol nu este aplicabil fonogramelor produse înainte de 1 ianuarie 1966, dat fiind că acestea nu au fost protejate niciodată în Germania.

## IV — Întrebările preliminare și procedura în fața Curții

27. Întrucât Sony a declarat recurs împotriva hotărârii pronunțate în apel, Bundesgerichtshof consideră că soluționarea recursului

cu care a fost sesizat depinde de interpretarea articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116. Instanța de trimitere argumentează relevanța întrebărilor preliminare formulate pornind de la următoarele premise.

28. Pe de o parte, Bundesgerichtshof respinge ideea că efectul retroactiv al Convenției de la Geneva ar prima asupra protecției acordate de legislația națională care, în conformitate cu articolul 129 alineatul (1) din UrhG, limitează retroactivitatea apărării drepturilor caselor de discuri întemeiate pe articolul 85 din UrhG la data intrării în vigoare a UrhG, și anume 1 ianuarie 1966.

29. Pe de altă parte, instanța de trimitere nu consideră nici că fonogramele în litigiu ar fi protejate pe teritoriul german prin aplicarea directă a articolului 137f alineatul (2) din UrhG, care reprezintă o dispoziție instituită [20] pentru a adapta dreptul intern la Directiva 93/98. În consecință, acest articol trebuie să fie interpretat în lumina articolului 10 alineatul (2) din directiva menționată. Astfel, având în vedere conținutul articolului 137f alineatul (2) din UrhG, potrivit căruia protecția nu poate fi restabilită decât în cazul în care a „expirat" înainte de 1 iulie 1995, instanța de trimitere împărtășește constatarea Oberlandesgericht Rostock, potrivit căreia fonogramele înregistrate înainte de 1 ianuarie 1966 de casele de discuri care au sediul în țări terțe nu au beneficiat niciodată de protecție pe teritoriul german. Prin urmare, nu se poate restabili o protecție de care acestea nu au beneficiat niciodată.

30. Dat fiind că Bundesgerichtshof validează afirmația făcută de Sony potrivit căreia legislația Regatului Unit protejează de asemenea fonogramele anterioare datei de 1 ianuarie 1966 și că această protecție a fost extinsă la fonogramele producătorilor americani, publicate în Statele Unite, acesta își exprimă îndoielile cu privire la interpretarea articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116.

31. În aceste împrejurări, Bundesfinanzhof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Durata de protecție prevăzută de Directiva 2006/116 se aplică, în condițiile articolului 10 alineatul (2) din directivă, și atunci când obiectul în cauză nu a fost protejat niciodată în statul membru în care se solicită protecția?

20 — Prin articolul 1 nr. 26 din A treia lege de reformă a Legii privind drepturile de autor și drepturile conexe (Drittes Gesetzes zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes) din 23 iunie 1995 (BGBl. 1995 I, p. 842).

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

a) Trebuie să se considere că dispozițiile naționale în sensul articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116 cuprind și dispozițiile statelor membre privind protecția titularilor de drepturi care nu sunt resortisanți ai Comunității?

b) Durata de protecție prevăzută de Directiva 2006/116 la articolul 10 alineatul (2) se aplică și obiectelor care, la 1 iulie 1995, satisfăceau, într-adevăr, criteriile de protecție prevăzute în Directiva 92/100, dar ai căror titulari nu sunt resortisanți ai Comunității?"

32. Decizia de trimitere a fost primită la grefa Curții la 16 mai 2007, iar părțile din acțiunea principală și Comisia Comunităților Europene au depus observații în timpul fazei scrise a procedurii.

33. Reprezentanții Sony, ai Falcon și ai Comisiei au luat parte la ședința din 15 aprilie 2008 pentru a-și expune oral susținerile.

## V — Analiza întrebărilor preliminare

### A — *Retroactivitatea protecției (prima întrebare)*

34. Prin intermediul primei întrebări, Bundesgerichtshof urmărește să afle dacă de protecția acordată în temeiul articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116 trebuie să beneficieze obiecte care nu au fost protejate niciodată în statul membru în care aceasta se solicită. Acest lucru ar presupune aplicarea retroactivă a legii germane la o dată anterioară propriei intrări în vigoare.

35. Întrebarea este justificată de faptul că, în Germania, până la promulgarea UrhG, la 9 septembrie 1965, fonogramele nu beneficiau de protecție juridică *ex lege*. Or, astfel cum am arătat în rezumatul situației de fapt din acțiunea principală, înregistrările în litigiu au fost efectuate în 1964 și în 1965, altfel spus anterior acestei date.

36. În plus, extinderea retroactivă a protecției drepturilor ar încălca anumite premise fundamentale ale dreptului internațional al proprietății intelectuale. Astfel, articolul 18 alineatul (2) din Convenția de la Berna nu permite ca o operă creată într-o țară, care aparține domeniului public într-un alt stat al Uniunii [21], în care se solicită protecția, să fie acoperită din nou de drepturile de proprietate intelectuală și să beneficieze de dispozițiile convenției, și aceasta în mod fundamental având în vedere drepturile dobândite de terți în perioada în care de această operă se putea dispune în mod liber [22].

37. În cadrul drepturilor producătorilor de fonograme, neretroactivitatea este stabilită, în principiu, în toate tratatele internaționale relevante, și anume Convenția de la Roma [23], Convenția fonograme [24] și WPPT [25].

38. Cu toate acestea, în context comunitar, după ce a analizat articolul 10 din Directiva 93/98, Curtea a validat teza care, pe de o parte, consacră reacordarea eventuală a drepturilor de autor și a drepturilor conexe stinse în temeiul dispozițiilor legislative aplicabile înainte de punerea în aplicare a directivei menționate, fără a aduce atingere actelor de exploatare derulate în temeiul acestor dispoziții legislative și, pe de altă parte, atribuie statelor membre sarcina de a adopta măsuri destinate să protejeze drepturile dobândite de terți în conformitate cu aceste acte [26].

39. Pentru a desprinde un asemenea corolar, Curtea a interpretat acest articol având în vedere un obiectiv de integrare, precizând că acesta rezulta din voința expresă a legiuitorului comunitar. Astfel, în timp ce propunerea inițială de directivă prezentată de Comisie prevedea că dispozițiile acesteia se vor aplica „drepturilor care nu au expirat la 31 decembrie 1994", Parlamentul European a modificat această propunere dându-i o nouă redactare care a fost preluată în versiunea finală [27]. Curtea a adăugat că această soluție urmărea atingerea în cel mai scurt timp posibil a obiectivului de armonizare a legislațiilor naționale privind duratele de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe, evitând în același timp posibilitatea ca drepturile stinse în anumite state membre să continue să fie protejate în altele [28].

40. Dorința de a ajunge rapid la concilierea ordinilor juridice naționale a crescut după hotărârea cunoscută sub denumirea

21 — Termenul „Uniune" este înțeles în sensul articolului 1 din Convenția de la Berna, potrivit căruia „[ț]ările cărora li se aplică prezenta [c]onvenție sunt constituite în Uniune pentru protecția drepturilor autorilor asupra operelor literare și artistice".

22 — *Ghidul Convenției de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice (Actul de la Paris din 24 iulie 1971)*, publicat de însăși OMPI, Geneva, 1978, p. 117.

23 — Articolul 20, intitulat „Neretroactivitatea Convenției".

24 — Articolul 7 alineatul (3) prevede că „[n]iciun stat contractant nu este obligat să aplice dispozițiile prezentei convenții în ceea ce privește fonogramele fixate înainte de intrarea în vigoare a acesteia în privința statului în cauză".

25 — A se vedea articolul 22, intitulat „Aplicarea în timp", care, la alineatul (1), face trimitere la articolul 18 din Convenția de la Berna.

26 — A se vedea Hotărârea din 29 iunie 1999, Butterfly Music (C-60/98, Rec., p. I-3939), punctul 23.

27 — A se vedea Hotărârea Butterfly Music, citată anterior (punctul 19).

28 — A se vedea Hotărârea Butterfly Music, citată anterior (punctul 20).

„Patricia” [29], în care Curtea, confruntată cu lipsa apropierii legislațiilor privind protecția proprietății intelectuale, a acceptat restricții privind comerțul, care își au originea în fragmentarea normelor naționale din acest domeniu [30].

41. Pentru a rezuma, din articolul 10 alineatul (2) din directiva menționată se deduce că aplicarea duratelor de protecție prevăzute determină reînnoirea protecției operelor sau a obiectelor care aparțin domeniului public [31].

42. Totuși, aceste explicații, care furnizează un răspuns la problema validității retrocedării drepturilor conexe drepturilor de autor protejate în prealabil, nu elimină îndoiala referitoare la aspectul dacă acestea permit soluționarea incertitudinii privind drepturile care nu au fost protejate *niciodată*.

43. Cu toate acestea, am înclina să susținem ideea că se aplică același tratament în ambele ipoteze, pentru motivele pe care le expunem în continuare.

44. Pe de o parte, argumentul armonizării accelerate nu dispare în ceea ce privește drepturile conexe care nu erau protejate. Pe de altă parte, precizarea introdusă la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116 privind normele care susțin drepturile conexe, indiferent dacă acestea sunt naționale sau sunt prevăzute de Directiva 92/100 [32], este relevantă în cazul în care obiectele îndeplinesc condițiile cerute pentru a se recurge la aceste dispoziții.

45. În ceea ce privește încurajarea armonizării, rezultă că legiuitorul comunitar a adoptat o cale intermediară între refuzul retroactivității și admiterea totală a acesteia. Acesta a favorizat o soluție de compromis, potrivit căreia este suficient ca o operă determinată să fie protejată într-un singur stat membru la data limită pentru transpunerea Directivei 93/98, și anume la 1 iulie 1995 [33], pentru a-i fi aplicabile termenele în vigoare în întreaga Comunitate [34].

29 — A se vedea Hotărârea din 24 ianuarie 1989, EMI Electrola (341/87, Rec., p. 79).

30 — În cazul de față, Curtea a tolerat aplicarea legislației unui stat membru care autoriza un producător de suporturi de sunet să invoce drepturile exclusive de reproducere și de difuzare a operelor muzicale al căror titular era pentru a interzice vânzarea, pe teritoriul acestui stat membru, a altor fonograme ce încorporează aceleași opere muzicale. Aceste fonograme erau importate dintr-un alt stat membru în care fuseseră comercializate în mod legal, dar fără consimțământul titularului menționat sau al deținătorului licenței acestuia, în timp ce protecția în spatele căreia se ascundea producătorul de suporturi expirase (a se vedea Hotărârea Patricia, citată anterior, punctul 14).

31 — A se vedea Hotărârea Butterfly Music, citată anterior (punctul 18).

32 — Directiva Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO L 346, p. 61, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 120).

33 — A se vedea articolul 13 alineatul (1) din această directivă.

34 — A se vedea Dietz, A., „Die Schutzdauer Richtlinie der EU”, în *GRUR Int.*, nr. 8/9, 1995, p. 682.

46. În consecință, aceste opere sau obiecte beneficiază din nou de protecție juridică în statele membre în care aparțineau domeniului public, cu excepția situației în care căzuseră în domeniul public în toate statele Comunității, reieșind că noua durată a termenelor de protecție instaurată prin directivă include de asemenea toate obiectele protejate prin drepturile conexe [35].

47. În plus, în Hotărârea Phil Collins și alții, citată anterior, care a fost pronunțată aproape concomitent cu adoptarea Directivei 93/98, Curtea a declarat că principiul nediscriminării era aplicabil și în ceea ce privește normele naționale privind operele literare și artistice și drepturile conexe, ceea ce, de fapt, a provocat *de facto* deplina retroactivitate a acestora, întrucât impunea ca toate drepturile de autor și drepturile similare să primească întotdeauna și în toate țările un tratament identic cu cel al drepturilor naționale [36].

48. Modul de abordare a drepturilor care nu au fost protejate niciodată în țara în care sunt revendicate (Republica Federală Germania în acțiunea principală) nu se modifică, dat fiind că, în caz contrar, efortul de armonizare ar fi înlăturat. Normele comunitare se întemeiază pe faptul că a asigura buna funcționare a pieței interne presupune armonizarea legislațiilor statelor membre astfel încât duratele de protecție să fie identice în întreaga Comunitate [37].

49. Legiuitorul încearcă, așadar, să unifice termenele de protecție a acestor drepturi și data la care acestea ajung să aparțină domeniului public. În consecință, a nu proteja operele și drepturile conexe din cauza lipsei unei protecții anterioare intrării în vigoare a normelor naționale privind drepturile de autor ar însemna să se încalce spiritul directivei.

50. Această idee este confirmată de trimiterea expresă făcută de articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116 la Directiva 92/100, care instituise noi drepturi conexe în câteva state membre. Prin această trimitere se încearcă extinderea aplicării termenelor de protecție prevăzute de Directiva 2006/116 la drepturile protejate prin Directiva 92/100, inclusiv în cazul în care acestea nu au fost transpuse în ordinea juridică internă [38]. Prin urmare, contrar opiniei exprimate de Bundesgerichtshof, atunci când acesta interpretează literal UrhG, se pare că nu este necesar să se vorbească numai de o „reacordare" a protecției [39].

35 — A se vedea Maier, P., „L'harmonisation de la durée de protection du droit d'auteur et de certains droits voisins", în *Revue du Marché Unique Européen*, nr. 2, 1994, p. 77.

36 — A se vedea Dietz, A., *op. cit.*, p. 683.

37 — A se vedea considerentul (2) al Directivei 93/98 și considerentul (3) al Directivei 2006/116.

38 — Katzenberger, P., „Schutzdauer – Allgemeines" (§ 64), în Schricker, G. (coordonator), *Urheberrecht Kommentar*, ediția a 2-a, München, 1999, p. 1024, Walter, M., „Schutzdauer-RL" (articolul 10), în Walter, M. (coordonator), *Europäisches Urheberrecht Kommentar*, Viena, 2001, p. 635.

39 — Walter, M., *op. cit.*, p. 631.

51. Cu toate acestea, în afara eventualei apartenențe a unei opere la domeniul public în toate țările europene, există și o altă limită impusă elanului unificator european al numeroaselor directive succesive. Deși aceasta nu are nicio influență asupra răspunsului preliminar, trebuie să o evocăm, pentru a completa acest răspuns: drepturile conexe prevăzute la articolele 5 și 6 din Directiva 2006/116, a căror reglementare este facultativă pentru statele membre.

52. În temeiul considerentului (19) al Directivei 2006/116, statele membre își păstrează facultatea de a menține sau de a crea drepturi conexe drepturilor de autor pentru edițiile critice și științifice ale operelor care aparțin domeniului public [40], precum și pentru fotografiile care nu sunt originale [41]. Cu toate acestea, statele membre nu au nicio obligație de a le garanta în întreaga Comunitate, astfel încât orice acțiune prin care se solicită recunoașterea acestor drepturi în statele membre care, în exercitarea suveranității lor, nu le recunosc [42] este sortită eșecului.

53. În sfârșit, articolul 10 alineatul (3) din Directiva 2006/116 susține de asemenea teza retroactivității, prevăzând că „directiv[a] nu aduce atingere actelor de exploatare derulate înainte de data menționată la alineatul (1)", și anume 1 iulie 1995, data intrării în vigoare a Directivei 93/98 anterioare. Prin urmare, acesta implică aplicarea retroactivă a drepturilor la care face trimitere. Totuși, pentru a proteja drepturile dobândite cu bună-credință de către terți, aceasta limitează efectul lor asupra faptelor juridice care au intervenit înaintea intrării sale în vigoare. Altfel spus, dacă articolul 10 alineatul (2) nu ar prescrie retroactivitatea, alineatul următor nu ar avea niciun sens.

54. Pe scurt, având în vedere explicațiile de mai sus, considerăm că răspunsul la prima întrebare formulată de Bundesgerichtshof ar trebui să fie afirmativ, în sensul că termenul prevăzut de Directiva 2006/116, date fiind condițiile prevăzute la articolul 10 alineatul (2), se aplică și atunci când obiectul în litigiu nu a fost protejat niciodată în statul membru în care se solicită protecția sa, fără a se aduce atingere dispozițiilor articolului 10 alineatul (3).

B — *Protecția acordată titularilor de drepturi care nu sunt resortisanți ai unui stat membru al Comunității (a doua întrebare)*

55. Prin intermediul celor două subpuncte în care este împărțită a doua întrebare, instanța de trimitere urmărește soluționarea problemei dacă naționalitatea sau cetățenia extracomunitară a titularului drepturilor a căror protecție se solicită influențează interpretarea celor două ipoteze pe care se poate întemeia protecția unui obiect în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116.

40 — A se vedea articolul 5 din Directiva 2006/116.

41 — Pentru fotografiile „simple", a se vedea articolul 6 a treia teză din Directiva 2006/116.

42 — A se vedea de asemenea Katzemberger, P., *op. cit.*, p. 1025.

56. Astfel, instanța de trimitere solicită să se stabilească, pe de o parte, dacă, în temeiul acestui articol, dispozițiile privind protecția acordată resortisanților din țări extracomunitare trebuie calificate ca fiind „dispoziții naționale" [a doua întrebare preliminară litera a)] și, pe de altă parte, dacă, în cazul în care titularul drepturilor este un resortisant extracomunitar, termenul prevăzut la articolul 10 se aplică obiectelor care îndeplineau, la 1 iulie 1996, condițiile pentru a beneficia de protecția conferită de Directiva 92/100 [a doua întrebare litera b)].

57. Considerăm că aceste două întrebări trebuie examinate împreună, fără a se aduce atingere faptului că fiecare trebuie să primească un răspuns separat, deși, fiind vorba despre Bob Dylan, am prefera să intonăm „the answer is blowing in the wind" [43].

58. Lăsându-se în mod cert ghidați de naționalitatea sau cetățenia titularului dreptului originar al producătorului fonogramelor în cauză, toți cei care au depus observații scrise în prezenta procedură au considerat că răspunsul la cea de a doua întrebare preliminară în ansamblul său se regăsea în interpretarea articolului 7 din Directiva 2006/116, care este intitulat „Protecția față de țări terțe".

59. Înainte de toate, împărtășim opinia Comisiei în ceea ce privește necesitatea de a se diferenția domeniile de aplicare *ratione personae* și *ratione materiae.*

60. Articolul 7 din Directiva 2006/116 consacră principiul comparării termenelor de protecție. În ceea ce privește operele originare dintr-o țară terță în sensul Convenției de la Berna, al căror autor nu este resortisant al unui stat comunitar [alineatul (1)], durata protecției încetează în conformitate cu legislația țării de origine a operei, dar aceasta nu trebuie să depășească niciodată durata instituită în directiva însăși.

61. Alineatul (2) al aceluiași articol face aluzie la drepturile conexe, prin instituirea unui principiu similar celui prevăzut la alineatul precedent [44]. Prin menționarea „titularilor care nu sunt resortisanți ai Comunității", această dispoziție intră *ratione personae* sub incidența normelor prevăzute de Directiva 2006/116. Cu toate acestea, având în vedere că beneficiul duratei protecției se supune acordării aceleiași protecții de către statele membre, devine relevant dreptul internațional, bilateral și multilateral, și anume în special Convenția de la Roma, Convenția fonograme, WPPT și Acordul TRIPS [45], care obligă statul membru în care se solicită protecția.

43 — „Blowin' in the wind" (© 1962 Warner Bros. Inc.) este, în mod cert, unul dintre cele mai cunoscute cântece ale cantautorului și, în plus, acesta a dat titlul albumului inclus în fonogramele în litigiu.

44 — A se vedea Mayer, P., *op. cit.*, p. 75.

45 — A se vedea Walter, M., *op. cit.*, p. 608.

62. În consecință, pentru fiecare caz concret, este de competența instanței naționale din statul membru în care se dorește exercitarea drepturilor conexe să se pronunțe cu privire la protecția străinilor, precum și cu privire la calculul termenului, în funcție de tratatele internaționale asumate de acest stat membru.

63. Pe de altă parte, în afară de legătura sa cu aplicarea în timp a Directivei 2006/116, respectivul articol 10 conține o descriere a domeniului de aplicare *ratione materiae* al acestei directive.

64. Astfel cum subliniază Comisia, deși articolul 10 din Directiva 2006/116 este intitulat „Aplicarea în timp", dispozițiile sale se concentrează asupra *obiectului* protecției, iar nu asupra naționalității sau cetățeniei titularului drepturilor, și se extind la „t[oate] operel[e] și obiectel[e]" care erau protejate la 1 iulie 1995 fie prin ordinea juridică națională din cel puțin un stat membru, în materie de drept de autor [în ceea ce privește întrebarea a)], fie prin Directiva 92/100 [în ceea ce privește întrebarea b)].

65. În scopul aplicării articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116, se deduce [a doua întrebare, litera a)] că acesta face referire la toate dispozițiile de drept material reglementând drepturile de autor și drepturile conexe în ordinea națională corespunzătoare, cu particularitățile acestora, inclusiv la tratatele internaționale, multilaterale sau bilaterale, relevante [46]. Este de competența instanței naționale să verifice dacă un obiect determinat, în prezenta cauză înregistrările controversate efectuate de Bob Dylan, îndeplinește condițiile impuse de dreptul său național. În cazul în care acest obiect se întemeiază pe legea unui alt stat membru, instanța din statul în care se solicită protecția este obligată să examineze ordinea juridică străină în conformitate cu normele sale de procedură privind proba drepturilor din străinătate. Prin urmare, prima alternativă a respectivului articol 10 alineatul (2), citat anterior, nu face trimitere la normele naționale privind protecția străinilor extracomunitari.

66. Pentru a rezuma, propunem să se răspundă la a doua întrebare litera a) în sensul respingerii posibilității ca termenii „dispoziții naționale", în sensul articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116, să includă de asemenea dispozițiile statelor membre privind protecția titularilor drepturilor care nu sunt resortisanți ai unui stat membru al Comunității.

67. În ceea ce privește a doua întrebare litera b) trebuie să amintim că, în această ipoteză, dreptul prevăzut de Directiva 92/100 nu ia naștere decât în cazul în care conținutul său nu a fost transpus în dreptul național la data stabilită [47]. Instanța din statul în care se solicită protecția este obligată să examineze dacă legislația națională sau cea a unui alt stat

46 — A se vedea Walter, M., *op. cit.*, p. 632.

47 — A se vedea punctul 50 din prezentele concluzii.

membru reglementează aceste drepturi și, în caz negativ, aceasta trebuie să stabilească dacă este necesară extinderea aplicării protecției în lumina Directivei 92/100.

68. Cu toate acestea, pentru a defini aplicarea protecției pentru un resortisant dintr-o țară extracomunitară, trebuie să se țină seama de articolul 7 alineatul (2) din Directiva 2006/116, în sensul în care a fost deja interpretat.

69. În contextul respectiv, am subliniat necesitatea corelației dintre dreptul comunitar și tratatele internaționale. Trebuie menționat astfel în mod special Acordul TRIPS, mai precis articolul 14 alineatul (2) coroborat cu alineatul (5), care consacră drepturile producătorilor de fonograme instituind o protecție de cel puțin 50 de ani. Având în vedere asemănarea cu articolul 10 din Convenția de la Roma, aceste două articole trebuie interpretate sistematic [48].

70. De asemenea, trebuie să se atragă atenția instanței naționale asupra relației complexe dintre diferitele tratate internaționale, cu toate suprapunerile dintre acestea. Astfel, de exemplu, articolul 2 alineatul (2) din Acordul TRIPS prevede că „[n]icio prevedere a părților de la I la IV ale prezentului acord nu trebuie să deroge de la obligațiile pe care membrii pot să le aibă unii față de alții în temeiul […] Convenției de la Berna, al Convenției de la Roma […]", ceea ce trebuie înțeles ca fiind menținerea în vigoare a obligațiilor internaționale pe care diferitele state contractante le-au asumat reciproc sau față de țări terțe, în conformitate cu alte convenții [49].

71. În plus, astfel cum susține în mod întemeiat Comisia, potrivit unei jurisprudențe foarte recente [50], nu există nicio îndoială în ceea ce privește aplicabilitatea Acordului TRIPS în materie de drepturi conexe, deoarece Comunitatea dispune de competențe pe care le-a exercitat deja, astfel cum o demonstrează Directivele 2001/29 și 92/100 menționate anterior.

72. Pentru a definitiva, considerăm că a doua întrebare preliminară litera b) trebuie să fie soluționată în sensul că este de competența instanței naționale să verifice, în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) din Directiva 2006/116 și cu tratatele internaționale cu forță obligatorie în ordinea sa juridică, dacă termenul prevăzut la articolul 10 alineatul (2) din directiva menționată privind obiectele care, la 1 iulie 1995, îndeplineau condițiile de protecție prevăzute de Directiva 92/100, se aplică titularilor de drepturi care nu dețin naționalitatea sau cetățenia unuia dintre statele membre ale Comunității.

48 — A se vedea Füller, J. T., „Ausübende Künstler (articolul 14)", în Busche, J./Stoll, J.-T. (coordonatori), *TRIPs – Internacionales und euroäisches Rechts des geistigen Eigentums,* Köln, 2007, p. 271.

49 — A se vedea Wager, H., „Substantive Copyright Law in TRIPS", în Cohen Jehoram, H./Keuchenius, P./Brownlee, L. M. (coordonatori), *Trade-related Aspects of Copyright,* Kluwer, Deventer, 1996, p. 36.

50 — A se vedea Hotărârea din 11 septembrie 2007, Merck Genéricos – Produtos Farmacêuticos (C-431/05, Rep., p. I-7001, punctele 32-39).

## VI — Concluzie

73. Având în vedere considerațiile anterioare, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare formulate de Bundesgerichtshof declarând că:

„1) Având în vedere condițiile impuse la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe, termenul de protecție prevăzut de directivă se aplică și în cazul în care obiectul în litigiu nu a fost niciodată protejat în statul membru în care se solicită protecția sa, fără a se aduce atingere dispozițiilor prevăzute la același articol 10 alineatul (3).

2) Dispozițiile naționale, în sensul articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2006/116, nu cuprind dispozițiile statelor membre privind protecția titularilor de drepturi care nu sunt resortisanți ai unui stat membru al Comunității Europene.

3) Este de competența instanței naționale să verifice, în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) din Directiva 2006/116 și cu tratatele internaționale cu forță obligatorie în ordinea sa juridică, dacă termenul prevăzut la articolul 10 alineatul (2) din această directivă privind obiectele care, la 1 iulie 1995, îndeplineau condițiile de protecție prevăzute de Directiva 92/100/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale se aplică titularilor de drepturi care nu dețin naționalitatea sau cetățenia unui stat membru al Comunității Europene.”

# HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

20 ianuarie 2009*

În cauza C-240/07,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Bundesgerichtshof (Germania), prin decizia din 29 martie 2007, primită de Curte la 16 mai 2007, în procedura

**Sony Music Entertainment (Germany) GmbH**

împotriva

**Falcon Neue Medien Vertrieb GmbH**,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot și T. von Danwitz, președinți de cameră, domnii J. Makarczyk, P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis (raportor), L. Bay Larsen și doamna P. Lindh, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 aprilie 2008,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Sony Music Entertainment (Germany) GmbH, de M. Schaefer, Rechtsanwalt;

— pentru Falcon Neue Medien Vertrieb GmbH, de R. Nirk și E. Schott, Rechtsanwälte;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii W. Wils și H. Krämer, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 22 mai 2008,